

Dr. Buğra Kaan AKIROęLU
İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakóltesi
Araştırma Görevlisi

TASARRUF FİNANSMAN
SÖZLEŞMESİ

FİLİZ KİTABEVİ
İSTANBUL
2024

Eylül 2024

ISBN: 978-625-6134-17-1

BASKI - CİLT

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.
Matbaacı Sertifika Numarası: 77398

YAYINLAYAN

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri Sanayi ve Tic. Şti.
Cemal Yener Tosyalı Cad. No: 57/A (113)
Vefa-Fatih/İSTANBUL
Tel: (212) 527 0 718
(850)441 0 359
Faks: (212) 519 20 71

www.filizkitabevi.com

bilgi@filizkitabevi.com

Yayıncı Sertifika Numarası: 77398

Copyright© Bu kitabın Türkiye'deki yayın hakları Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.'ne aittir. Her hakkı saklıdır. Hiçbir bölümü ve paragrafı kısmen veya tamamen ya da özet halinde, fotokopi, faksimile veya başka herhangi bir şekilde çoğaltılamaz, dağıtılamaz. Normal ölçüyü aşan iktibaslar yapılamaz. Normal ve kanunî iktibaslarda kaynak gösterilmesi zorunludur.

Değerli evlatlarım
Serra Serap
ve Muhammed Reşathan'ıma...

TAKDİM

İstanbul Medipol Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Doktora Programı kapsamında, tez danışmanlığını yürüttüğüm sayın Dr. Buğra Kaan ÇAKIROĞLU tarafından “Tasarruf Finansman Sözleşmesi” konulu çalışma, doktora tezi olarak başarıyla savunulmuş ve oybirliği ile kabul edilmiştir. Eser, “Giriş” ve “Sonuç” dışında, “Tasarruf Finansman Sistemi ve Tarihçesi”, “Genel Yapısıyla Tasarruf Finansman Sözleşmesi”, “Tasarruf Finansman Sözleşmesinde Tarafların Borçları”, “Tasarruf Finansman Sözleşmesinin Sona Ermesi ve Buna Bağlı Sonuçlar” başlıklı dört bölümden oluşmaktadır.

Söz konusu doktora çalışmasında, “Giriş”i takiben, birinci bölümde, tasarruf finansman sisteminin İngiltere, Almanya ve Türkiye’deki tarihçesi, tasarruf finansman kavramı, bu sistemin uygulamadaki durumu, tasarruf finansman sisteminin ve sözleşmesinin amacı, tasarruf finansman sisteminin ve tasarruf finansman sözleşmesinin İslam Hukuku açısından değerlendirilmesi üzerinde durulmuştur.

İkinci bölümde, tasarruf finansman sözleşmesinin tanımı, tarafları, sözleşmenin taraflarının tüketici ve tacir sıfatları, sözleşmenin unsurları, hukuki niteliği, tasarruf finansman sözleşmesinin benzer sözleşmelerden farkları, sözleşmenin şekli, tasarruf finansman sözleşmesine uygulanacak hükümler ve tasarruf finansman sözleşmesinde yer alması zorunlu asgari şartlar üzerinde durulmuştur.

Üçüncü bölümde, tasarruf finansman sözleşmesinde, sözleşmenin tarafı olan müşterinin ve tasarruf finansman şirketinin borçları ve bu borçların ifasına ilişkin değerlendirmeler üzerinde durulmuştur.

Dördüncü bölümde, tasarruf finansman sözleşmesinin sona ermesi sonucunu meydana getiren haller ve özellikle 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'ndan kaynaklanan sona erme halleri ile 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketleri Kanunu'ndan kaynaklanan sona erme halleri ve buna bağlanan sonuçları üzerinde durulmuştur.

Çalışmanın “Sonuç” kısmında, eserin bütünü dikkate alınarak varılan önemli sonuçlar maddeler halinde ortaya konulmuştur.

“Tasarruf Finansman Sözleşmesi” konulu çalışmasını doktora düzeyinde gerçekleştiren Dr. Buğra Kaan ÇAKIROĞLU'nun, bu çalışmasında gösterdiği özen, çaba ve özveriyi, başkaca çalışmalarında da sürdürmesini; okuyucuyla buluşan bu değerli çalışmanın tüm ilgililerine yararlı olmasını dilerim. 10.09.2024

Prof. Dr. Cevdet Yavuz
İstanbul Medipol Üniversitesi
Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi

ÖNSÖZ

İstanbul Medipol Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde hazırlanan “Tasarruf Finansman Sözleşmesi” adlı doktora tezi çalışmamız, 07.06.2024 tarihinde Prof. Dr. Cevdet Yavuz, Prof. Dr. H. Eyüp Özdemir, Prof. Dr. Murat Topuz, Prof. Dr. Harun Demirbaş ve Prof. Dr. Canan Yılmaz’dan oluşan jüri tarafından oy birliğiyle başarılı bulunmuştur. Tezin savunulmasının ardından jüri üyelerinin tavsiyeleri doğrultusunda çalışmaya son hali verilmiştir.

Öncelikle çalışmamla ilgili derin bilgilerinden çokça faydalandığım, bilgileri ve hoşgörüsü ile kendisinden çok şey öğrendiğim tez danışmanım ve asistanı olmaktan onur duyduğum çok değerli hocam Prof. Dr. Cevdet Yavuz’a saygı ve teşekkürlerimi sunarım. Desteklerini her zaman arkamda hissettiğim, tez jürimde olması şerefine nail olduğum sayın hocam Prof. Dr. H. Eyüp Özdemir’e saygı ve teşekkürlerimi sunarım. Değerli yönlendirmeleri ile çalışmamın daha iyi hale gelmesini sağlayan, akademik hayata başladığım günden beridir asistanı olmaktan gurur duyduğum, kendisinden çok şey öğrendiğim sayın Prof. Dr. Harun Demirbaş hocama ne kadar teşekkür etsem az geleceğini ifade etmem gerekir. Tez jürimde yer alarak beni onurlandıran sayın hocalarım Prof. Dr. Murat Topuz ve Prof. Dr. Canan Yılmaz’a en içten saygılarımı sunarım. Lisans eğitimim de dahil olmak üzere, kendisinin öğrencisi ve asistanı olmaktan onur duyduğum, çalışmamın tüm aşamalarında benden manevi desteğini esirgemeyen, kıymetli yorumlarıyla yol gösteren saygıdeğer hocam Doç. Dr. Emrah Kulaklı’ya teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca sağladıkları huzurlu çalışma ortamı için İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi eski dekanı Prof. Dr. Mehmet Akif Aydın hocama ve mevcut dekanı Prof. Dr. Ayşe Nuhoglu hocama teşekkür ederim.

Çalışmamın hazırlanış sürecinin her safhasını detaylıca inceleyen, akademik kariyerimde desteğini hiçbir zaman esirgemeyen değerli ağabeyim, İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekan Yardımcısı Dr. Öğr. Gör. Davut Armağan hocama ve her daim yanımda olduğunu bildiğim ve çalışmamda sıklıkla fikirlerinden istifade ettiğim değerli ağabeyim Öğr. Gör. Y. Kaan Karaman'a teşekkürlerimi sunarım. Çalışmam esnasında yapıcı eleştirilerini hiçbir zaman esirgemeyen İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekan Yardımcısı Dr. Öğr. Gör. M. Emin Bingöl ağabeyime ve desteklerini benden esirgemeyen, çalışmamda görüşlerinden sıklıkla istifade ettiğim değerli ağabeyim Ar. Gör. Abdullah Revaha Gencer'e katkılarından dolayı teşekkür ederim. Kürsümüzde birlikte çalışmaktan büyük mutluluk duyduğum çalışma arkadaşlarım, Dr. Arş. Gör. Sinem Taştekin, Arş. Gör. Ayşe Melek Turhan ve Arş. Gör. Rüveyda Gündüz'e destekleri için teşekkür ederim.

Çalışmamın başından itibaren benden yardımlarını esirgemeyen, desteğinden daima güç aldığım kıymetli yol arkadaşım Av. Şeyma Nur Çakıroğlu'na, güzel evlatlarım Serra Serap ve Muhammed Reşathan'a bu süreçteki destek ve sabırları için en içten sevgilerimi ve teşekkürlerimi sunarım.

Dostluğu ile bana kendimi hiçbir zaman yalnız hissetmememi sağlayan ve sıklıkla fikirlerinden istifade ettiğim değerli dostum Av. Hakan Karakuş'a saygı ve sevgilerimi sunarım.

Varlıklarından güç aldığım, beni yetiştirip bu günlere getiren, bugüne kadar maddi ve manevi olarak her zaman arkamda olan sevgili annem Serap ve hayatta kendisinden çok şey öğrendiğim babam Reşat Çakıroğlu'na en içten teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Son olarak bu çalışmanın yayımlanmasında emeği geçen Filiz Kitabevi ailesinin tüm çalışanlarına teşekkür ederim.

İstanbul, Eylül 2024
Dr. Buğra Kaan Çakıroğlu

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	XXIII
GİRİŞ.....	1

§ BİRİNCİ BÖLÜM

TASARRUF FİNANSMAN SİSTEMİ VE TARİHÇESİ

I. Tasarruf Finansman Sistemi Tarihiçesi	5
A. Türkiye'deki Durum.....	5
B. Diğer Ülkelerdeki Durum	13
1. İngiltere	16
2. Almanya	27
II. Tasarruf Finansman Kavramı, Sistemi ve Uygulamadaki Durum	31
A. Kavram ve Sistem	31
B. Sistemin Uygulamadaki Durumu	37
1. Genel Olarak	37
2. Müşteri Bazlı (Bireysel Tasarruf) Tasarruf Finansman Sözleşmesi.....	39
a. Genel Olarak	39
b. Müşteri Bazlı (Bireysel Tasarruf) Tasarruf Finansman Sözleşmesi Türleri	40

(1). Peşinatsız Sözleşme Türü	40
(2). Peşinatsız Erken Teslimli Sözleşme Türü.....	42
3. Grup Tasarruflu (Çekilişli) Tasarruf Finansman Sözleşmesi.....	42
a. Genel Olarak	42
b. Grup Tasarruflu (Çekilişli) Tasarruf Finansman Sözleşmesi Türleri	48
(1). Sabit Ödemeli Çekilişli Sözleşme Türü.....	48
(2). Değer Artışlı (Enflasyon Korumalı) Sözleşme Türü .	49
C. Tasarruf Finansman Sisteminin Olumlu ve Olumsuz Yönleri....	51
1. Tasarruf Finansman Sisteminin Olumlu Yönleri	51
2. Tasarruf Finansman Sisteminin Olumsuz Yönleri	53
III. Tasarruf Finansman Sisteminin ve Sözleşmesinin Amacı	54
IV. Tasarruf Finansman Sisteminin ve Dolayısıyla Tasarruf Finansman Sözleşmesinin İslam Hukuku Açısından Değerlendirilmesi.....	55
A. İslami Finans İlkeleri.....	56
1. Genel Olarak	56
2. Faiz (Riba) Yasağı.....	58
3. Belirsizlik (Garar) Yasağı	59
4. Haram Olan Faaliyet Yasağı	61
5. Risk Paylaşımı ve Varlığa Dayalı Olma	62
6. Diğer Yasaklar.....	62
B. İslami Finansta Bazı Hukuki İşlem Türleri.....	63
1. Müşareke	63
2. Mudarebe.....	65

3. Selem.....	65
4. İstisna	66
5. Murabaha.....	66
6. İcare.....	67
7. Vekâlet	67
C. Tasarruf Finansman Sözleşmesinin İslam Finans Sistemine Uygunluğunun Değerlendirilmesi.....	68
1. Yasal Düzenlemelerden Önceki Döneme İlişkin Fıkhi Değerlendirmeler.....	69
a. Çekilişli Tasarruf Finansman Sözleşmelerine ve Bu Sözleşmelerdeki Organizasyon Ücretine İlişkin Fıkhi Değerlendirmeler	69
(1). Çekilişli Tasarruf Finansman Sözleşmelerinin ve Bu Tip Sözleşmelerde Organizasyon Ücreti İle Kira Yardımı Bedelinin Fıkhen Caiz Olduğunu İleri Süren Görüşler	70
(2). Çekilişli Tasarruf Finansman Sözleşmelerinin ve Bu Tip Sözleşmelerde Organizasyon Ücreti İle Kira Yardımı Bedelinin Fıkhen Caiz Olmadığını İleri Süren Görüşler	72
b. Çekilişsiz Tasarruf Finansman Sözleşmelerine ve Bu Sözleşmelerdeki Organizasyon Ücretine İlişkin Fıkhi Değerlendirmeler	73
(1). Çekilişsiz Tasarruf Finansman Sözleşmelerinin ve Bu Tip Sözleşmelerde Organizasyon Ücreti Bedelinin Fıkhen Caiz Olduğunu İleri Süren Görüşler.....	73
(2). Çekilişsiz Tasarruf Finansman Sözleşmelerinin ve Bu Tip Sözleşmelerde Organizasyon Ücreti Bedelinin Fıkhen Caiz Olmadığını İleri Süren Görüşler.....	74

2. Yasal Düzenlemeler Sonrası Fıkhî Değerlendirmeler.....	74
---	----

§ İKİNCİ BÖLÜM

GENEL YAPISIYLA TASARRUF FİNANSMAN SÖZLEŞMESİ

I. Tasarruf Finansman Sözleşmesinin Tanımı	77
II. Tasarruf Finansman Sözleşmesinin Tarafları	81
A. Genel Olarak	81
B. Müşteri	82
1. Genel Olarak	82
2. Müşterinin Sıfatı.....	82
a. Genel Olarak	82
b. Gerçek Kişi Müşterinin Tüketici Sıfatı.....	83
c. Tüzel Kişi Müşterinin Tüketici Sıfatı	84
(1). Müşterinin Medeni Hukuk Tüzel Kişisi Olması Halinde.....	84
(2). Müşterinin TTK’da Düzenlenen Tüzel Kişilerden Olması Halinde	86
3. Tasarruf Finansman Sözleşmesinde Müşteri Sayısı	94
C. Tasarruf Finansman Şirketi	95
III. Tasarruf Finansman Sözleşmesinin Unsurları	106
A. Genel Olarak	106
B. Tarafların Anlaşması	107
C. Müşteri Tarafından Tasarrufta Bulunma.....	107
D. Konut, Çatılı İş Yeri veya Taşıt Edinimi İçin Müşteriye Faizsiz Finansman Kullanılması.....	110

E. Tasarruf Finansman Şirketinin Organizasyonu ve Müşteriye Ait Tasarrufları Yönetmesi, Geri Ödemesi ve Bu Faaliyetleri Karşılığında Organizasyon Ücreti Alması	118
1. Tasarruf Finansman Şirketinin Organizasyonu ve Müşteriye Ait Tasarrufları Yönetmesi.....	118
a. Tasarruf Fon Havuzu ve Bu Fonun Yönetilmesi	119
(1). Genel Olarak	119
(2). Tasarruf Fon Havuzundaki Varlıkların Değerlendirilmesi	120
(3). Tasarruf Fon Havuzunun Korunması	122
b. İhtiyat Fonu ve Bu Fonun Yönetilmesi.....	125
c. Tahsisat Fonu	127
2. Şirketin Müşteriye Ait Tasarrufları Geri Ödemesi.....	128
3. Şirketin Organizasyon Ücreti Alması	130
a. Genel Olarak Organizasyon Ücreti ve Tanımı.....	130
b. Organizasyon Ücretine İlişkin Kanuni Düzenlemeler ...	131
c. Organizasyon Ücretine İlişkin Kanuni Düzenlemenin Hukuki Niteliği	132
IV. Tasarruf Finansman Sözleşmesinin Hukuki Niteliği	134
A. Kanuni Düzenlemelerin Öncesinde Bu Sözleşmenin Hukuki Niteliği	134
B. Kanuni Düzenlemelerin Yürürlüğe Girmesi Sonrası Bu Sözleşmenin Hukuki Niteliği	137
1. Tipik Bir Sözleşme Olması	137
2. Rızai Bir Sözleşme Olması	138
3. Tam İki Tarafa Borç Yükleyen Bir Sözleşme Olması	139
4. Ani – Sürekli Karmaşığı Bir Sözleşme Olması.....	139

5. Standart Bir Sözleşme Olması.....	143
V. Tasarruf Finansman Sözleşmesinin Benzer Sözleşmelerden Farkları	145
A. Genel Olarak	145
B. Kredi Sözleşmesinden Farkı	146
C. Mevduat, Tasarruf Mevduat, Katılım ve Özel Cari Hesap Sözleşmesinden Farkı.....	150
D. Konut Finansmanı Sözleşmesinden Farkı.....	150
E. Ön Ödemeli Taksitle Satış ve Ön Ödemeli Konut Satış Sözleşmesinden Farkı.....	154
F. Taksitle Satış Sözleşmesinden Farkı.....	155
VI. Tasarruf Finansman Sözleşmesinin Şekli	161
A. Genel Olarak Kanun'da Öngörülen Şekil Şartları	161
1. Yazılı Şekil.....	162
2. Uzaktan İletişim Araçlarının Kullanılması Yoluyla Mesafeli Olarak Kurulmak İstenen Sözleşmelerde Şekil.....	163
3. Kurul'un Yazılı Şeklin Yerine Geçebileceğini Belirlediği Ve Bir Bilişim Veya Elektronik Haberleşme Cihazı Üzerinden Gerçekleştirilecek Ve Müşteri Kimliğinin Doğrulanmasına İmkân Verecek Yöntemlerle Kurulan Sözleşmelerde Şekil.....	165
a. Genel Olarak	165
b. Düzenlemenin Hukuka Uygunluğu Tartışması.....	167
B. Tasarruf Finansman Sözleşmesine TKHK m. 4/1 Hükümünün Uygulanıp, Uygulanmayacağı Sorunu	169
C. Şekle Aykırılığın Yaptırımını	170
VII. Tasarruf Finansman Sözleşmesine Uygulanacak Hükümler.....	173

A. Genel Olarak	173
B. 6502 Sayılı TKHK	173
1. Genel Olarak	173
2. Haksız Şartlar	177
C. 4721 Sayılı TMK, 6098 Sayılı TBK ve 6102 Sayılı TTK	183
VIII. Tasarruf Finansman Sözleşmesinde Yer Alması Zorunlu Asgari Şartlar	184
A. Kanun ve Yönetmelikte Yer Alan Şartların İncelenmesi.....	184
B. Kanun ve Yönetmelik'te Sözleşmede Yer Alması Öngörülen Zorunlu Asgari Şartların Sözleşmede Yer Almaması Halinde Uygulanacak Yaptırım	188
1. Genel Olarak	188
2. Tasarruf Finansman Şirketi Tarafından Faizsiz Finansmanın Sağlanmasından Önceki Dönemde Uygulanacak Yaptırım	188
a. Esnek Hükümsüzlük	188
b. Kesin Hükümsüzlüğün İleri Sürülmesinin Hakkın Kötüye Kullanımı Teşkil Etmesi	191
3. Tasarruf Finansman Şirketi Tarafından Faizsiz Finansmanın Sağlanmasından Sonraki Dönemde Uygulanacak Yaptırım	192
4. Yasal Düzenlemeler İle Tasarruf Finansman Sözleşmesinde Yer Alması Zorunlu Olan Asgari Şartların Sözleşmede Yer Almaması Ve Bu Sözleşmenin Geçersizliğine Karar Verilmemesi Halinde Ortaya Çıkan Sözleşme Boşluklarına Uygulanacak Hükümler.....	193
5. İdari Para Cezası Yaptırımını	194

§ ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
TASARRUF FİNANSMAN SÖZLEŞMESİNDE TARAFLARIN
BORÇLARI

I. Genel Olarak	197
II. Müşterinin Borçları.....	197
A. Genel Olarak	197
B. Bilgi Verme Borcu	198
C. Tasarrufta Bulunma Borcu.....	203
1. Genel Olarak	203
2. Tasarrufta Bulunma Edimi Borçlusu, Alacaklısı ve Tasarruf Dönemi.....	203
3. Tasarrufta Bulunma Borcunda Vade ve Tutar	205
a. Genel Olarak	205
b. Tutar ve Vadenin Değiştirilmesi.....	206
4. Tasarrufta Bulunma Borcunun Ertelenmesi ve Durdurulması.....	207
a. Genel Olarak	207
b. Erteleme ve Durdurma Kavramı	207
c. Erteleme veya Durdurma Haklarının Kullanılmasının Sonuçları	209
5. Tasarrufta Bulunma Borcunun Yabancı Para Cinsinden İfa Edilip Edilemeyeceği Sorunu.....	210
6. Tasarrufta Bulunma Borcunda Temerrüt	211
D. Organizasyon Ücreti Ödeme Borcu	220
1. Genel Olarak	220

2. Organizasyon Ücretinin Doğumu ve Muacceliyeti	220
3. Organizasyon Ücretinin Tutarı ve Ödeme Şekli	223
4. Organizasyon Ücretini Ödeme Borcunda Temerrüt.....	224
E. Tahsisatı Kabul Etme Borcu	224
1. Genel Olarak	224
2. Şirket Tarafından Üçüncü Kişiyeye Yapılan Tahsisat Ödemesinin, Müşteri ile Şirket Arasındaki Bir Temsil İlişkisinin Varlığını İhtiva Etmesi	225
3. Tahsisat Ödemesinin Müşterinin Malvarlığına Yapacağı Etki	226
4. Tahsisatı Kabul Etme Borcunda Temerrüt.....	227
a. Genel Olarak	227
b. Tahsisatı Kabul Etme Borcuna Aykırılığın Alacaklı Temerrüdü Oluşturması	227
c. Tahsisatı Kabul Etme Borcuna Aykırılığın Borçlu Temerrüdü Oluşturması	229
d. Tahsisatı Kabul Borcunda Temerrüdün Meydana Gelmeyeceği Haller	229
F. Finansmanı Geri Ödeme Borcu.....	232
1. Genel Olarak	232
2. Finansmanı Geri Ödenmesi Borcunda Temerrüt	233
G. Teminat Gösterme Borcu	237
1. Genel Olarak	237
2. Teminat Gösterme Borcunun Zorunlu Olmaması	238
3. Teminat Gösterme Borcunun Kapsamı	239
4. Teminatın Talep Edilebileceği Dönem	240

5. Teminatın Değerlenmesine İlişkin Masrafların Kime Ait Olacağı Sorunu	241
H. Sigorta Yaptırma Borcu	244
1. Genel Olarak	244
2. Sigorta Yaptırma Borcunun Zorunlu Olmaması	244
3. Sigorta Yaptırma Borcunun Taraflar Bakımından Bir Menfaat Teşkil Etmesi	246
III. Tasarruf Finansman Şirketinin Borçları	247
A. Bilgi Verme Borcu	247
1. Genel Olarak	247
2. Sözleşme Görüşmeleri Esnasında Bilgi Verme Yükümlülüğü (Ön Bilgilendirme).....	247
a. Genel Olarak	247
b. Sözleşme Görüşmeleri Esnasında Bilgi Verme Yükümlülüğünün Borca Dönüşmesi ve Bunun Yaptırımı	248
c. Sözleşme Görüşmeleri Esnasında Bilgi Verme Yükümlülüğünün Kapsamı	251
3. Sözleşmenin Kurulmasından Sonra Bilgi Verme Borcu.....	252
4. Müşterinin Tüketici Sıfatını Haiz Olduğu Hallerde Şirketin Bilgilendirme Yükümlülüğü	254
a. TKHK m. 4/1 Hükmü Açısından	254
b. TKHK m. 49 Hükmü Açısından	255
c. TKHK m. 48/2 Hükmü Açısından	256
d. TKHK m. 33 Hükmü Açısından	257
5. TMK m. 2 Hükmünün Bilgi Verme Borcunun Kaynaklarından Olması.....	258

B. Organizasyonu ve Tasarrufu Yönetme Borcu.....	260
1. Organizasyonu Yönetme Borcu	260
2. Tasarrufu Yönetme Borcu.....	261
3. Tasarruf Finansman Sözleşmesi Kapsamında Müşteri Tarafından Yapılan Tasarrufun Mülkiyetinin Kime Ait Olduğu Sorunu	263
4. Tasarrufu Yönetme Borcunun Vekâlet Sözleşmesi Kapsamındaki İş Görme Borcuna Benzerliği ve Buna Bağlanan Neticeler	271
C. Tahsisatı Ödeme Borcu	273

§ DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TASARRUF FİNANSMAN SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİ VE BUNA BAĞLANAN SONUÇLAR

I. Genel Olarak Sona Erme Halleri	277
II. Sözleşmenin İfası Sebebiyle Sona Ermesi.....	277
III. Tasarruf Finansman Sözleşmesinin İfa Dışı Sona Ermesi ve Sonuçları	279
A. Bozucu Koşulun Gerçekleşmesi	279
B. İkale Sözleşmesi.....	280
C. Kişiliğin Sona Ermesi, Ehliyetin Kaybedilmesi ve Sonuçları ..	280
1. Müşterinin Kişiliğinin Sona Ermesi ve Fiil Ehliyetinin Kaybı.....	280
2. Tasarruf Finansman Şirketinin Kişiliğinin Sona Ermesi.....	283
a. Tasarruf Finansman Şirketlerinin İradî Tasfiyesi	283
b. Tasarruf Finansman Şirketlerinin Kanuni Tasfiyesi	286

D. İflas, Konkordato, Ödemededen Aciz Hale Gelme Sebebiyle Tasarruf Finansman Sözleşmesinin Sona Ermesi	291
1. İflas ve Ödemededen Aciz Hale Gelme Sebebiyle Sözleşmenin Sona Ermesi	291
a. Müşterinin İflası ve Ödemededen Aczi	291
b. Şirketin İflası ve Ödemededen Aczi	292
2. Konkordato Halinde Sözleşmenin Sona Ermesi	292
3. Sözleşmenin İflas, Ödemededen Aciz Hali veya Konkordato İlanı Sebebiyle Sona Ermesinin Sonuçları	294
E. Cayma Hakkının Kullanılması Sebebiyle Sona Erme	295
1. Cayma Hakkı ve Hukuki Niteliği	295
2. Tasarruf Finansman Sözleşmesinde Cayma Hakkı	299
a. Cayma Hakkına İlişkin Yasal Düzenlemeler	299
b. Cayma Hakkının Kullanımı ve Süresi	299
c. Cayma Hakkının Kullanılmasında Şekil	301
d. Cayma Hakkının Tasarruf Finansman Sözleşmesini Sona Erdirici Diğer İrade Beyanlarından Farkları	302
e. Cayma Hakkının Kullanılmasının Etkisi	303
f. Cayma Hakkının Kullanılması Halinde Şirketin İade Borcunun Kapsamı ve Süresi	303
(1). Kapsam	303
(2). Süre	306
g. Şirketin İade Yükümlülüğüne Aykırılığı	307
h. Şirketin İade Yükümlülüğünün Kaynağı	308
i. Cayma Hakkının Kullanıldığına Kabul Edildiği Haller	308
(1). Sözleşme Tutarlarının Düşürülmesi	308

(2). Cayma Hakkı Süresi İçerisinde Fesih Hakkının Kullanılması.....	309
F. Fesih Hakkının Kullanılması Sebebiyle Sona Erme	310
1. Genel Olarak	310
2. Kanun’da Yer Alan Özel Fesih Hakkının Kullanımı İle Sona Erme	311
a. Genel Olarak	311
b. Tasarruf Finansman Sözleşmesine İlişkin Yasal Düzenlemelerde Sözleşmeyi Sona Erdirme İradesinin “Fesih” Olarak Düzenlenme Sebebi	312
c. Kanun’da Düzenlenen Fesih Hakkının Müşteri Tarafından Kullanılabileceği Süre	313
d. Kanunda Düzenlenen Fesih Hakkının Kullanılmasında Şekil	316
e. Sözleşme Tutarının Düşürülmesinin Kanun’da Düzenlenen Fesih Hakkının Kullanılması Sonucunu Doğurması.....	317
f. Kanun’da Düzenlenen Fesih Rejiminin Meydana Getirdiği Sonuçlar	317
(1). Genel Olarak	317
(2). Yasal Düzenlemeler Öncesindeki Durum.....	318
(3). Yasal Düzenlemeler Sonrası Durum.....	320
(a). Olan Hukuk (De Lege Lata)	320
(b). Olması Gereken Hukuk (De Lege Feranda)	322
g. Kanun’da Düzenlenen Fesih Hakkının, TBK’nın Genel Hükümlerinde Düzenlenen Fesih Hakkından Farkları	323

h. Kanun'da Düzenlenen Fesih Hakkının Kullanılmasına Rağmen Şirketin İade Yükümlülüğüne Aykırı Davranmasının Ceza Hukuku Bakımından Sonuçları ...	324
3. TBK'nın Genel Hükümlerine Göre Sözleşmenin Feshi.....	324
a. Genel Olarak	324
b. Müşterinin TBK'nın Genel Hükümlerine Dayanarak Sözleşmeyi Feshetmesi	325
c. Tasarruf Finansman Şirketinin Sözleşmeyi TBK'nın Genel Hükümlerine Göre Feshi	329
SONUÇ	331
KAYNAKÇA	349

KISALTMALAR

- ABD : Ankara Barosu Dergisi
- ABÜHFD : Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
- AD : Adalet Dergisi
- AHBVÜHFD : Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
- ANDÜSBE : Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- ANÜHFD : Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
- APJIR : Academic Platform Journal of Islamic Research
- ARHUSS : Academic Review of Humanities And Social Sciences
- AÜHFD : Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
- AÜSBE : Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- B. : Bası, Baskı.
- BAM : Bölge Adliye Mahkemesi
- BankK. : 5411 Sayılı Bankacılık Kanunu
- BATİDER : Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi
- BAUSBE : Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- BDDK : Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
- Birlik : Finansal Kurumlar Birliği
- Bkz. : Bakınız
- BÜİFD : Bayburt Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi
- C. : Cilt

c.	: Cümle
CİD	: Cumhuriyet İlahiyat Dergisi
Çev.	: Çeviren
ÇYY	: Çağdaş Yerel Yönetimler
DAAD	: Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi
DEÜHFD	: Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
Dn.	: Dipnot
DÜSBD	: Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi
DÜSBE	: Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
DÜSBED	: Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
E.	: Esas
E.T.	: Erişim Tarihi
eBK	: 818 Sayılı Borçlar Kanunu
Ed.	: Editör
ESBD	: Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi
EÜHFD	: Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
FAÇDER	: Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi
FESAD	: Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi
FSMVÜLEE	: Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
FÜSBD	: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi
GÜEBE	: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
GÜHFD	: Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
HD.	: Hukuk Dairesi
HGK.	: Hukuk Genel Kurulu

HHFD	: Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi
HMK	:6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu
HÜSBE	: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
İAD	: İşletme Araştırmaları Dergisi
İHM	: İstanbul Hukuk Mecmuası
İİK	: 2004 Sayılı İcra Ve İflas Kanunu
İKÜHFD	: İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
İMEDÜHFD	: İstanbul Medeniyet Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
İSBD	: İstanbul Sosyal Bilimler Dergisi
İÜİFD	: İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi
İÜHFM	: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası
İÜMHAD	: İstanbul Üniversitesi Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi
İÜSBE	: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
JIEF	: Journal of Islamic Economics and Finance
K.	: Karar
Kanun	: 6361 Sayılı Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman Ve Tasarruf Finansman Şirketleri Kanunu
KHÜSBE	: Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
KIRKÜHFD	: Kırklareli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
KMÜSEAD	: Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi
KOÜSBE	: Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
KTK	: 2918 Sayılı Karayolları Trafik Kanunu
Kurul	: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu

KÜİFD	: Kafkas Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi
LHD	: Legal Hukuk Dergisi
m.	: Madde
MDAD	: Marife Dini Araştırmalar Dergisi
MELÜHFD	: Melikşah Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
MEVZDER	: Mevzuat Dergisi
MİAD	: Mesned İlahiyat Araştırmaları Dergisi
MÜHFHAD	: Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi
MÜSBE	: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
NEÜHFD	: Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
NEÜSBE	: Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
OÜHB	: Okan Üniversitesi Hukuk Bülteni
OÜSBE	: Ondokuzmayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
ÖNDER	: Öneri Dergisi
R.G.	: Resmi Gazete
s.	: Sayfa
S.	: Sayı
SAÜHFD	: Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
SDÜİİBFD	: Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi
SDÜSBE	: Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
SPK	: 6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu

SÜAMYOD	: Selçuk Üniversitesi Adalet Meslek Yüksekokulu Dergisi
SÜHFD	: Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
SÜİİBFSEAD	: Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi
SÜKİİBFD	: Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi
T.	: Tarih
TAAD	: Türkiye Adalet Akademisi Dergisi
TAÜSBE	: Türk-Alman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
TBBD	: Türkiye Barolar Birliği Dergisi
TBK	: 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu
TCMB	: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TFM	: Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi
TGÜSBE	: Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
THDER	: Terazi Hukuk Dergisi
TJIE	: Turkish Journal of Islamic Economics
TJSS	: The Journal of Social Science
TK	: 2644 Sayılı Tapu Kanunu
TKHK	: 6502 Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun
TMK	: 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu
TMSF	: Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu
TTK	: 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
UMDER	: Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi

UTEKED	: Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi
vd.	: Ve Devamı
Y.	: Yıl
Yarg.	: Yargıtay
YED	: Yönetim ve Ekonomi Dergisi
YİBK	: Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararı
YKD	: Yargıtay Kararları Dergisi
Yönetmelik	: 31447 Sayılı Tasarruf Finansman Şirketlerinin Kuruluş Ve Faaliyet Esasları Hakkında Yönetmelik

GİRİŞ

Barınma ve ulaşım geçmişten günümüze bireylerin en önemli ihtiyaçlarındandır. Toplumda yer alan bireyler bu ihtiyacını karşılayabilmek adına çeşitli taşınmaz veya taşınır mülkiyeti edinmektedir. Ancak bu ihtiyacın giderilmesi amacıyla herkesin mülkiyet hakkına sahip olabilmesi mümkün değildir. Ülkemizde yer alan ekonomik istikrarsızlık, yüksek enflasyon ve gelir adaletsizliği bu durumun başlıca sebepleri arasında yer almaktadır.

Bireylerin barınma ve ulaşım ihtiyaçlarını karşılamak üzere, konut ve taşıt edinmesi amacıyla baş vurabileceği birçok finansman aracı mevcuttur. Bu doğrultuda edinilen finansmanların çoğu faizli kredilerin temin edildiği banka veya benzeri kredi kuruluşları tarafından sağlanmaktadır. Bunun yanında konut, işyeri veya ulaşım araçlarının alınmasına finansman sağlayan faizsiz kredi kuruluşları da mevcuttur. Özellikle İslam Hukuku akitleri ile çeşitli ortaklık ilişkileri kurmak gibi veya vadeli satış temelinde finansman sağlayan katılım bankaları bunun başında gelmektedir. Ancak katılım bankaları da faizli işlemi esas alan klasik bankalar gibi finansmanın verilmesi hususunda çok sıkı davranmakta, kişilerden finansmanın sağlanmasından evvel çeşitli şahsi veya ayni teminatlar talep etmektedirler. Yine katılım bankaları veya klasik bankalar bakımından sağlanan finansmanların maliyetleri dönem dönem aşırı oranda yükselmekte, böylece birçok kişinin bankalardan finansman elde edebilme imkânı ortadan kalkmaktadır.

Son yıllarda dünyada meydana gelen ekonomik kriz ülkemizi de derinden etkilemiş, yabancı para kurunda meydana gelen aşırı artış ithal edilen ürünleri ve dolayısıyla inşaat ve taşıt sektöründe beklenmedik fiyat değişimlerine sebep olmuştur. Söz konusu fiyat artışlarına bağlı olarak da arsa, işyeri, konut ve taşıt gibi birçok kişisel ihtiyaç adeta yatı-

rım aracına dönüşmüş, buradaki fiyat artışından faydalanmak isteyen birçok kişi ihtiyaç fazlası varlık edinmeye başlamıştır. Bu yöndeki talep artışı da yine fiyatları yukarı yönde tırmandırmış ve durum bir kartopunun çığa dönüşmesine benzer bir şekilde içinden çıkılmaz bir hal almıştır. Yaşanan bu süreç orta ve dar gelirli kişileri daha çok etkilemiş, bu kişiler ihtiyacı olan varlıkları edinmekten birkaç adım daha uzaklaşmıştır. Bu gibi olumsuzlukların yanında ülkemizde yaşanan fırsatçılık ve stokçuluk faaliyetleri durumu daha kötü hale getirmiştir.

Kişilerin finansman ihtiyacının giderilmesinin giderek zorlaştığı günümüzde, kişilerin birikim yapmak koşuluyla finansmana ulaşmalarını sağlayan tasarruf finansman sözleşmesi önemli bir yer teşkil etmektedir. Bankalardan finansman edinemeyen veya çok yüksek maliyetli finansman edinmekten kaçınan kişilerin bu ihtiyacını sağlama amacına yönelik, öğretide “altın gününe” de benzetilen tasarruf finansman sistemi ülkemizde 1990’lı yılların başından beri faaliyet göstermektedir. Uzun yıllar boyunca yasal bir düzenlemeye tabi olmadan faaliyet gösteren tasarruf finansman şirketleri kişilerin tasarruflarını bu alana yöneltmesi sonucunda hızla büyümüş, bu büyüme yeni tasarruf finansman şirketlerinin kurulmasına da sebebiyet vermiştir. Tasarrufa dayalı olarak finansman sağlama amacını güden bu sektörün hızla büyümesi beraberinde birçok sorunların da ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Özellikle yetersiz bilgi, tecrübe ve sermaye ile kurulan şirket sayısının gün geçtikçe artması, sisteme katılan kişilerin çokça mağduriyet yaşaması ve sisteme olan güvenin azalması sonucunu meydana getirmiştir. Nihayet 04.03.2021 tarihinde kabul edilen 7292 Sayılı Kanun ile 07.03.2021 tarihinde R.G.’de yayımlanan Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile 6361 Sayılı Kanun ve 31447 Sayılı Tasarruf Finansman Şirketlerinin Kuruluş ve Faaliyet Esasları Hakkında Yönetmelik ile tasarruf finansman kanuni temele kavuşmuştur. Bu düzenlemeler neticesinde de sektörde faaliyet gösteren çoğu şirket yeni yasal düzenlemelere intibak edememiş ve bu şirketlerin faaliyetleri sona erdirilmiştir.

Kanun ve Yönetmelik'te yer alan düzenlemeler ile yalnızca çatılı işyeri, konut ve taşıt finansmanı sağlanması öngörülen tasarruf finansman sözleşmesi çalışmamızın konusunu teşkil etmektedir. Bu kapsamda ilk bölümde tasarruf finansman sistemi ve sisteminin ülkemizdeki tarihçesine değinilecek, daha sonra ise sistemin İngiltere ve Almanya'daki tarihçesi ele alınacaktır. Yine bu bölümde tasarruf finansman kavramı, sistemi ve uygulamadaki durumu ile tasarruf finansman sisteminin olumlu ve olumsuz yönleri incelenecektir. Ayrıca bu bölümde tasarruf finansman sözleşmesinin amacını ve faizsiz finansman temeline dayanan bu sistem İslam Hukuku açısından değerlendirilecektir.

İkinci bölümde tasarruf finansman sözleşmesinin tanımı, tarafları, hukuki niteliği, unsurları ve bu sözleşmenin benzeri sözleşmelerden farkları detaylıca incelenecektir. Yine bu bölümde tasarruf finansman sözleşmesinin şekli, bu sözleşmeye uygulanacak hükümler ve tasarruf finansman sözleşmesinde yer alması zorunlu asgari şartlar ele alınacaktır.

Çalışmamızın üçüncü bölümünde ise tasarruf finansman sözleşmesinin taraflarını teşkil eden müşteri ve tasarruf finansman şirketinin borçları değerlendirilecektir.

Eserimizin son bölümünde ise tasarruf finansman sözleşmesinin sona ermesi ve buna bağlanan sonuçları özellikle cayma hakkı, Kanun'da düzenlenen özel fesih rejimi ve TBK'nın genel hükümlerine göre fesih ve buna bağlanan neticeler bakımından ele alınacaktır.

